

สาธารณคดี

นโยบายสาธารณะ : สาขาของรัฐประศาสนศาสตร์ที่ถูก
ละเลยในวงการศึกษารองไทย

ปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่าขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์ครอบคลุมสาระสำคัญของวิชา
องค์การ (organization) วิชาการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิค (management science) และ
วิชานโยบายสาธารณะ (public-policy making) ในสองประการแรกคือวิชาองค์การและวิชาการ
บริหารงานโดยอาศัยเทคนิค ได้รับความสนใจจากรัฐประศาสนศาสตร์ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ
พฤติกรรมของคนในองค์การและเป็นเรื่องของการค้นหาเทคนิคเพื่อใช้ในการบริหารและการปรับ
ปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ทั้งสองแขนงวิชาดังกล่าวนี้ ไม่เกี่ยวกับรัฐประศาสน-
ศาสตร์โดยตรง วิชาองค์การเป็นแขนงวิชาที่ศึกษาเพื่อหาหลักการทั่วไป (generalization)
โดยอาศัยวิชาการทางพฤติกรรมศาสตร์ (behavioralism) และหลัก logical positivism โดย
ไม่คำนึงถึงค่านิยม (value free) ส่วนวิชาการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิคก็มุ่งสนใจการหาวิธี
การทำงานที่ประหยัดและได้ผลที่สุด โดยมีนำพาค่านิยมของการเมืองและสังคม เป็นต้น

แม้วิชาองค์การจะสนใจหากฎเกณฑ์โดยทั่ว ๆ ไปเพื่อสร้างทฤษฎี แก่นักบริหารธุรกิจ
และนักรัฐประศาสนศาสตร์ก็ให้ความสนใจกับวิชาองค์การแต่เฉพาะเทคนิคที่จะนำมาใช้ปรับปรุง-
งาน เช่น SOB model ที่อธิบายถึงพฤติกรรมของคนที่อาศัยทั้ง situation และ human
organism, job enrichment, controlled-climate technique, MBO (management by objective),
organizational behavior modification, leadership techniques และ OD (organization
development) วิชาการบริหารโดยอาศัยเทคนิคก็เป็นเรื่องของเครื่องมือที่จะนำมาใช้
ปรับปรุงงานเช่นเดียวกัน ซึ่งได้แก่ PPB (planning, programming and budgeting) OR
(operations research), PERT (performance evaluation and review technique), CPM

(critical path method), simulation and games, computer and electronic data processing และ systems approach เป็นอาทิ

เทคนิคที่ได้มาจากวิชาองค์การและวิชาการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิค แม้ว่าจะมีประโยชน์แต่ก็เป็นเรื่องที่ไกลกับความเป็นจริง ถ้านำมาใช้ในการบริหารราชการเทคนิคเหล่านี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่าการบริหารงานจะต้องอาศัยหลักและแนวความคิดเรื่องประสิทธิภาพ (efficiency) และประหยัด (economy) ซึ่งเป็นปรัชญาทางการบริหารของสหรัฐอเมริกา ในสมัยหนึ่ง และถึงแม้จะยังคงมีอิทธิพลอยู่บ้างในปัจจุบัน ก็ไม่ใช่เป็นเครื่องยืนยันว่าทุกประเทศและทุกสังคมในโลกจะสนใจหลักประสิทธิภาพและประหยัดเสมอไป แม้สหรัฐฯ เองในปัจจุบันหลักประสิทธิภาพและหลักประหยัดก็กลายเป็นปรัชญาที่รองลงมาจากหลักความเสมอภาคทางสังคม (social equity)¹ เป็นต้น อีกประการหนึ่ง วิชาองค์การและวิชาการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิคไม่สนใจในข้อเท็จจริงที่ว่าระบบบริหารเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง วิชารัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังๆ ต่างยอมรับว่า politics/administration dichotomy เป็นหลักที่คนได้หลงเข้าใจผิดกันมานาน การบริหารราชการเป็นกิจกรรมที่แยกออกจากการเมืองไม่ได้ แต่การไม่สนใจเรื่อง politics และ publicness ของวิชาองค์การและวิชาการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิคมีผลทำให้นำมาใช้ในการบริหารราชการไม่ได้เต็มที่ โดยพิจารณาในแง่ของ body of knowledge ส่วนเทคนิคก็เปรียบเหมือนปืนที่เราจะเอาไปยิงสัตว์นักบริหาร โดยเฉพาะนักบริหารทางราชการต้องการที่จะรู้มากกว่านั้นคือ นอกจากจะรู้ว่ายิงปืนอย่างไรแล้ว ยังจะต้องรู้ว่าจะยิงอะไร จะยิงหมิหรือยิงเสือ หรือทำไมจะต้องยิงตอนนั้น กล่าวโดยสรุป นักบริหารจะต้องมีค่านิยมของตนเอง ต้องบริหารงานภายใต้ระบบการเมือง นักบริหารเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเมือง เป็นผู้กำหนดนโยบาย คือไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายแต่ประการเดียวดังเช่นมีผู้ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า

“วัตถุประสงค์ของการบริหาร ราชการ ไม่ใช่เรื่องที่จะ ปฏิบัติตามคำสั่ง โดย ไม่มีเหตุผล ประจวบเหมาะที่ช่วยตัวเองไม่ได้ที่ต้องเดิน ไปตามเจตจำนงของผู้บังคับบัญชาโดยตั้งอยู่บนรากฐานของหลักประหยัด อดออม และหวังผลกำไร อันที่จริงแล้วนักบริหารจะต้องคำนึงถึงการมีชีวิตที่ดีในองค์การ เมตตาธรรม ความอบอุ่น ความเจริญก้าวหน้า สิทธิของแต่ละบุคคล หรือพูดให้สั้นก็คือนักบริหารที่ที่จะต้องสนใจเรื่องของนโยบายสาธารณะ”² นั่นเอง

โดยเหตุที่ค่านิยม เรื่องของการเมือง เรื่องของราชการ เรื่องของผลประโยชน์สาธารณะ (public interest) เป็นเรื่องที่ไม่ได้อยู่ในความสนใจของวิชาองค์การ และวิชาการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิค ทั้งสองแขนงวิชาหนึ่งจึงมีข้อจำกัดในตัวของมันเอง โดยมองจากทัศนะที่จะนำมาใช้ในการบริหารราชการ จริงอยู่ รัฐประศาสนศาสตร์ต้องอาศัยข้อศึกษาจากสองแขนงวิชานี้ แต่ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่าความรู้ที่ได้มาจากสองแขนงวิชาหนึ่งไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการบริหารราชการ โดยเหตุนี้จึงมีสาขาวิชาอีกสาขาหนึ่งที่สนใจเรื่องของ publicness และ politics และเห็นว่าการบริหารเป็นเรื่องที่แยกออกจากการเมืองไม่ได้ สาขาวิชาดังกล่าวก็คือ "นโยบายสาธารณะ" (public-policy making)

นโยบายสาธารณะเป็นวิชาที่ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วในยี่สิบปีที่ผ่านมา ปัจจุบันมหาวิทยาลัยชั้นดีที่สอนรัฐประศาสนศาสตร์จะต้องมีการสอนวิชาแขนงนโยบายสาธารณะควบคู่ไปกับวิชาแขนงองค์การและแขนงการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิค แต่บางมหาวิทยาลัยที่มีความคิดที่แคบกว่ามักจะเปลี่ยน Public Administration Program เป็น Institute of Public-Policy Studies คือมองข้ามความสำคัญของแขนงวิชาองค์การและวิชาการบริหารงานโดยอาศัยเทคนิค อันที่จริง วิชานโยบายสาธารณะเป็นวิชาที่มีมานานแล้วตั้งแต่ Harold D. Lasswell ได้เสนอแนวความคิดนี้เมื่อประมาณยี่สิบกว่าปีมาแล้ว แต่ไม่มีผู้สนใจมากนักในสมัยนั้น เพื่อที่จะเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ผู้เขียนใคร่จะแบ่งแนวการศึกษาออกเป็นสองแบบ แบบแรกได้แก่การศึกษา นโยบายสาธารณะที่เป็นขบวนการ (process) ซึ่งนักรัฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจ และแบบที่สองก็คือการศึกษา นโยบายสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ output อันเป็นเรื่องที่นักรัฐประศาสนศาสตร์กำลังให้ความสนใจ

นโยบายสาธารณะที่นักรัฐศาสตร์สนใจก็คือ การวิเคราะห์ถึงขบวนการของนโยบายสาธารณะ ซึ่งนักรัฐศาสตร์สนใจศึกษาในรูปของ descriptive มากกว่า prescriptive ตัวอย่างของ แนวการศึกษาประเภทนี้ได้แก่ทฤษฎีเกี่ยวกับชนชั้นผู้นำ (The Elite Mass Model)³ นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์อื่น ๆ ได้สนใจทฤษฎีชนชั้นผู้นำมาเป็นเวลานานแล้ว ดังจะเห็นได้จากผลงานของ Pareto, Mosca, Michels, Lasswell, Dahl, Mills, Hunter, และ Presthus เป็นอาทิ⁴ ทฤษฎีสำนักรู้เห็นว่าชนชั้นผู้นำสามารถจะปกครองประชาชนได้ก็เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่

สนใจต่อกิจกรรมบ้านเมือง และผู้นำสามารถที่จะเปิดเผยหรือบีบบังชาวสารคามที่ผู้นำต้องการได้ โดยเหตุนี้ จึงไม่ใช่เป็นของยากที่จะปกครองประชาชน ทฤษฎีนี้ยังเห็นต่อไปอีกว่า นโยบายมาจากเบื้องบน คือกำหนดจากผู้นำแล้วนำมาใช้ปฏิบัติกับประชาชน ผู้นำมักมีทัศนคติที่แตกต่างจากประชาชน มีรายได้และระดับการศึกษาที่ดีกว่าประชาชน สังคมจะประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจและกลุ่มบุคคลที่ไม่มีอำนาจ จึงสรุปได้ว่านโยบายต่างๆ ในสังคมก็คือ นโยบายของชนชั้นผู้นำนั่นเอง ทฤษฎีอันที่สองก็คือทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม (group model) ทฤษฎีนี้เห็นว่า ระบบการเมืองประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่ช่วงชิงกันเสนอนโยบายสาธารณะ⁵ ความจริงกลุ่มผลประโยชน์ได้ต่อสู้ช่วงชิงนโยบายสาธารณะในรัฐสภา แต่ปัจจุบันนักรัฐศาสตร์มีความเห็นว่า อิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ได้แผ่คลุมเข้ามาในระบบการบริหาร บางครั้งเป็นการยากที่นักบริหารจะแยกผลประโยชน์ของประชาชนกับผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลที่สุด⁶ ทฤษฎีอันที่สามนี้ได้แก่ ทฤษฎีที่เป็นระบบ³ (The Systems Model) เจ้าของตำรับทฤษฎีนี้ได้แก่ David Easton⁷ กับแนวความคิดของเขาที่เกี่ยวกับเรื่องของ input, output, withinput และ feedback ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบสนใจเรื่องของตัวแปรที่เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ผลงานของ Easton ได้รับความสนใจจากนักรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลัง ๆ มาก อย่างเช่น Ira Sharkansky เป็นอาทิ⁸ แนวความคิดอันสุดท้าย ได้แก่ทฤษฎีของนักรัฐศาสตร์แบบเก่าที่สนใจสถาบันทางการเมือง (Institutionalist Model) นักรัฐศาสตร์สำนักนี้เห็นว่า การเมืองก็คือการศึกษาถึงกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันทางการเมือง เช่น รัฐสภา ศาล การปกครองท้องถิ่น รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ทฤษฎีสำนักนี้เห็นว่าผลประโยชน์ของกลุ่มจะเป็นความจริงได้ก็โดยการนำมาผ่านทางสถาบันทางการเมือง โดยที่สถาบันทางการเมืองจะเปลี่ยนผลประโยชน์หรือความต้องการเป็นนโยบาย จึงอาจกล่าวได้ว่าสถาบันทางการเมืองมีส่วนช่วยให้นโยบายมีลักษณะที่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้ได้ทั่วไป และมีสภาพบังคับ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่แตกต่างกับกฎข้อบังคับหรือนโยบายของวงการธุรกิจ สิ่งที่น่าสนใจในทฤษฎีในกลุ่มนี้สนใจก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมือง และ outputs ของนโยบายสาธารณะ เป็นต้นว่า เราอาจศึกษาเปรียบเทียบว่านโยบายสาธารณะที่มาจากรัฐบาลส่วนกลางแตกต่างกับนโยบายสาธารณะที่มาจากส่วนท้องถิ่น

ตามที่ได้อภิปรายมาข้างต้นเป็นแนวการศึกษานโยบายสาธารณะที่นักรัฐศาสตร์สนใจ ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาที่มีลักษณะเป็น descriptive ส่วนแนวการศึกษาอีกประการหนึ่งได้แก่การศึกษานโยบายสาธารณะในแง่ของ output ซึ่งเป็นเรื่องที่นักรัฐประศาสนศาสตร์สนใจ แนวการศึกษาอันหลังนี้มีลักษณะเป็น prescriptive เน้น normative มากขึ้น และมี value-free น้อยลง ตลอดจนมุ่งศึกษาเพื่อปรับปรุงนโยบายสาธารณะให้ดีขึ้น นโยบายสาธารณะที่สนใจ output อาจแบ่งออกได้เป็นสองประการ ประการแรกก็คือสำนักทฤษฎีการพิจารณาส่วนที่เพิ่มขึ้น (Incrementalist Model) สำนักนี้มีสมมติฐานที่ว่านักบริหารมีข้อจำกัดหลายอย่าง เป็นต้นว่า ไม่มีสมอง เวลา เงินทอง พอที่จะมาใช้เลือกนโยบายที่ดีที่สุด สมมติฐานเช่นนี้มีอยู่กระจัดกระจายในวิชาบริหาร เช่นเรวมักได้ยินคำว่า "satisficing", "bounded rationality" หรือ "limited cognition" ในวิชาทฤษฎีองค์การ หรือแม้ในวิชาการบริหารงานคลัง เราก็ได้เห็นการทำงานประมาณประเภทหนึ่งเรียกว่า line-item เรื่องเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่อยู่ในแนวความคิดประเภทเดียวกัน คือพิจารณาแต่ในส่วนที่เพิ่มขึ้น

เจ้าของแนวความคิด Incrementalist ก็คือ Charles E. Lindblom เดิมที่เขาเรียกแนวความคิดของเขาว่า muddling through ซึ่งมีความหมายในตัวของมันเองคืออยู่แล้ว ต่อมาเขาได้ขยายแนวความคิดอันนี้ให้มีลักษณะเป็นวิชาการและเรียกว่า "Disjointed Incrementalism" ซึ่งมีความหมายว่านโยบายใหม่ก็คือนโยบายที่ไม่แตกต่างไปจากของเดิมมากนัก เพราะนักบริหารมีโอกาสที่จะเลือกนโยบายไม่ได้มาก โดยเหตุนี้ ในการเลือกนโยบาย นักบริหารมักจะพิจารณาแต่ในส่วนที่เพิ่มขึ้นจากของเดิมที่มีอยู่ ซึ่งการทำเช่นนี้ Lindblom เห็นว่าตรงกับข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงาน เพราะนักบริหารย่อมไม่มีเวลา สมอง หรือเงินทองเพียงพอที่จะทุ่มเทเพื่อหานโยบายที่ดีที่สุดในแง่ของวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ Lindblom ยังเห็นต่อไปว่านักบริหารไม่มีความสามารถในด้านการคาดคะเน คอมพิวเตอร์ก็ตี การคำนวณ cost/benefit ก็ตี เป็นเรื่องที่มีชัยจำกัดมากมาย เพราะมีกำนิคมทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่คำนวณออกมาให้เห็นไม่ได้ อีกประการหนึ่ง Lindblom เห็นว่านักบริหารต้องเผชิญอยู่กับปัญหาของความไม่แน่นอน (uncertainty) เกี่ยวกับนโยบายใหม่ เพราะฉะนั้นการอ้างอิงถึงนโยบายเก่าเป็นฐานจึงเป็นเรื่องที่มีเหตุผลและมี

ความมั่นคงมากกว่า นอกจากนี้ Lindblom ยังเข้าใจวิธีการตัดสินใจเลือกนโยบายให้สอดคล้องกับการเมืองได้ดี ในวิถีทางทางการเมือง การเสนอนโยบายที่แตกต่างไปจากของเดิมที่ได้รับการรับรองแล้ว มีข้อได้เขียงน้อยกว่ามีการเปลี่ยนนโยบายใหม่ทั้งหมด จึงอาจกล่าวได้ว่า Incrementalist Model ช่วยให้ระบบการเมืองลดเรื่องการขัดแย้งและเพิ่มพูนเสถียรภาพทางการเมืองให้อีก ใต้อีก ใต้อีก

② การพิจารณานโยบายอีกประการหนึ่งนอกเหนือจาก Incrementalist Model ก็คือ ทฤษฎีที่อาศัยหลักเหตุผล (Rationalist Model) ในวิชาการบริหารเรามักจะเห็นแนวความคิดหลายประการที่ต่อสู้ให้มีการใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเป็นต้นว่าค่านิยมของ perfectionism, utilitarianism และ justice-as-fairness ทฤษฎีของสำนักนี้ สนใจศึกษาค่านิยมที่คิดว่าในสังคมให้น้ำหนักกับค่านิยมเหล่านี้ หากทางเลือกให้กับนโยบาย ซึ่งให้เห็นผลของแต่ละทางเลือก จำนวน net expectation ของแต่ละทางเลือก และเลือกหนทางที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด ตัวอย่างของแนวการศึกษาชนิดนี้ก็ได้แก่ผลงานของ Dror¹⁰ กับ optimal model ของเขาที่มีสามขั้นอันได้แก่ metapolicy making, policymaking stage และ postpolicy stage จากการศึกษาเกี่ยวกับ optimal model และการประเมินผลนโยบายสาธารณะในประเทศต่าง ๆ ที่เจริญแล้ว Dror สรุปความเห็นของเขาว่านโยบายสาธารณะในปัจจุบันควรปรับปรุงเรื่องเหล่านี้ ควรสนใจ metapolicy making, feedback, policy strategies และทางเลือกให้มากกว่านี้ นอกจากนี้ เขายังเห็นต่อไปอีกว่าควรสนใจเรื่องการประเมินผลเกี่ยวกับระบบใหญ่และระบบย่อยของนโยบายสาธารณะเป็นต้น

แนวความคิดของ Incrementalist Model และ Rationalist Model มีข้อโต้แย้งกันมากมาย ซึ่งผู้เขียนไม่สามารถจะนำมากล่าวในที่นี้¹¹ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนใคร่จะชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันมีแนวความคิดที่ใกล้เคียงกับ Rationalist Model ซึ่งมีส่วนช่วยเลือกนโยบายที่ดีกว่าได้ แนวความคิดนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว ได้แก่ เรื่อง public choice และ political economy ซึ่งสนใจเรื่องของ public goods และ services และ collective action เป็นต้น¹²

ตามที่ได้สำรวจข้อเขียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะทั้งที่เป็นผลงานของนักรัฐศาสตร์และนักรัฐประศาสนศาสตร์ ย่อมเป็นเครื่องประกันที่ชี้ให้เห็นว่าวิชาที่มีความเจริญก้าวหน้าเพียงใด ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดก็คือนโยบายสาธารณะมีทั้งเรื่อง normative และ empirical,

descriptive และ prescriptive มองระบบการบริหารเกี่ยวกับระบบการเมือง ลกช่องว่างระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีลักษณะเป็น publicness จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้หลายมหาวิทยาลัยเห็นว่า แท้ที่จริงแล้วรัฐประศาสนศาสตร์ก็คือ การศึกษาแนวนโยบายสาธารณะนั่นเอง เพราะสาระสำคัญของวิชาครอบคลุมถึงเรื่องการวินิจฉัยนโยบาย policy formation, policy outcome, และ policy evaluation เป็นอาทิ

จากการที่ได้สำรวจข้อเขียนและข้อขบขำของวิชานโยบายสาธารณะมาโดยสังเขป ถ้าเราลองหันมาทวงการศึกษาของไทยเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์ เราอาจตกใจจนแทบสิ้นสติที่ทราบว่า ยังไม่มีมหาวิทยาลัยแห่งใดแห่งหนึ่งที่มีการสอนวิชานโยบายสาธารณะให้เป็นกิจลักษณะ เช่น มีการสอนหลาย ๆ วิชาที่ต่อเนื่องกัน หรือมี major program แม้แต่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งได้สอนรัฐประศาสนศาสตร์มาเป็นเวลาหลายสิบปีก็ยังไม่มีการสอนวิชานโยบายแม้เพียงวิชาเดียว ทั้งที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีนักรัฐศาสตร์ นักรัฐประศาสนศาสตร์ และนักเศรษฐศาสตร์มากมายที่น่าจะมีความสนใจร่วมกันในเรื่องของนโยบายสาธารณะ ข้อเสียที่นักวิชาการไทยไม่รับรู้ว่ามีวิชาการเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะมีถึง 3 ประการ ประการแรก วงการมหาวิทยาลัยไทยไม่ได้ช่วยรัฐบาลในการวิเคราะห์นโยบายที่ดีกว่า ประการที่สอง ในเมื่อนักวิชาการไทยมีคหุปีศตวรรษเกี่ยวกับวิชาการในแขนงนี้แล้ว จะไปติดตามอ่านวารสารทางวิชาการและไปประชุมกับนักวิชาการในต่างประเทศได้อย่างไร ประการที่สาม นักศึกษาไม่มีโอกาสได้ร่ำเรียนในสิ่งที่เขาควรจะได้เรียนในเมื่อเขาได้ตัดสินใจแล้วว่า จะเลือกศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ และรัฐศาสตร์ โดยเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนจึงเห็นว่ายังไม่สายเกินไปที่มหาวิทยาลัยไทยจะรีบเปิดสอนสาขาวิชานโยบายสาธารณะ และจัดตั้ง Center for Public-Policy Studies รวบรวมนักรัฐศาสตร์ นักรัฐประศาสนศาสตร์ และนักเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนนักสังคมวิทยา ร่วมกันวิจัยและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาวิชาการด้านนี้ต่อไป

อุทัย เลาหวิเชียร

เบ็งอรวณ

1. Frank Marini (ed.), *Toward a New Public Administration: The Minnowbrook Perspective* (Scranton : Chandler Publishing Company, 1972).
2. Gerald E. Caiden, *The Dynamics of Public Administration : Guidelines to Current Transformation in Theory and Practice* (New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1971), p. 65.
3. Thomas R. Dye, ได้สรุปแนวการศึกษาประเภทนี้ไว้ในหนังสือของเขา ที่ชื่อ *Understanding Public Policy* (New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1972) นอกจากนี้แล้วยังสามารถหาอ่านเรื่องของแนวโน้มนโยบายสาธารณะในทัศนะของนักรัฐศาสตร์ได้จาก Ira Sharkansky (ed.), *Policy Analysis in Political Science* (Chicago : Markham Publishing Company, 1970); & Austin Ranney (ed.), *Political Science and Public Policy* (Chicago : Markham Publishing Co., 1968).
4. Vilfredo Pareto. *A Treatise on General Sociology* (N.Y. : Dover Publications, Inc., 1963), ; Gaetano Mosca, *The Ruling Class* (N.Y. : Mc Graw-Hill, 1949); Robert Michels, *Political Parties* (Glencoe : The Free Press, 1949) ; Harold Lasswell, *The World Revolutionary Elite* (Cambridge : MIT Press, 1966); Robert A. Dahl, *Who Governs ?* (N.Y. : Yale University Press, 1961) ; C. Wright Mills, *The Power Elite* (N.Y. : Oxford University Press, 1963); Floyd Hunter, *Community Power Structure* (Chapel Hill : University of North Carolina Press, 1953); Also *Top Leadership USA* (Chapel Hill : The University of North Carolina Press, 1959); Robert Presthus, *Men At the Top* (N.Y. : Oxford University Press, 1964).
5. Arthur Bentley, *The Process of Government* (Bloomington : Principia Press, 1949); David Truman, *The Governmental Process* (New York : Knopf, 1951).

6. Louis M. Kohlmeier, *The Regulation : Watchdog Agencies and The Public Interest*. (N.Y. : Harper & Row, 1969) & Murray Edelman, *The Symbolic Uses of Politics* (Urbana : University of Illinois Press, 1964).
 7. David Easton, *The Political Systems* (N.Y. : Alfred Knopf, 1953).
 8. Ira Sharkansky, *Public Administration : Policy-Making in Government Agencies* (Chicago : Markham Publishing Company, 1970).
 9. Charles E. Lindblom, "The Science of Muddling Through," *Public Administration Review*, (Spring, 1967), pp. 79-88.
 10. Yehezkel Dror, *Public Policy Making Re-examined* (Scranton : Chandler Publishing Co., 1968).
 11. ข้อโต้แย้งเหล่านี้ได้มาจากผลงานของ Charles E. Lindblom "The Science of Muddling Through", *op. cit.*, "Contexts for Change and Strategy : A Reply." *Public Administration Review*, 1964; *The Policy Making Process* (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1968); Dye, *op. cit.*; Yehezkel Dror, "Muddling Through Science or Inertia" *Public Administration Review*, 1964; Raymond Bauer and Keaneth J. Gergen (eds.), *The Study of Policy Formation* (N.Y. : Free Press, 1968).
 12. Robert L. Bish, *The Public Economy of Metropolitan Areas* (Chicago : Markham Publishing Company, 1971); L.L. Wade and R.L. Curry Jr., *A Logic of Public Policy : Aspects of Political Economy* (Belmont, California Wadsworth Public Co., 1970); Mancur Olson, *The Logic of Collective Action* (Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1965); Vincent Ostrom and Elinor Ostrom, "Public Choice : A Different Approach to the Study of Public Administration," *Public Administration Review* (March/April, 1971); Vincent Ostrom, *The Intellectual Crisis in American Public Administration*. (Alabama : The University of Alabama Press, 1973).
-